

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลตาเนิน

อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ฐานข้อมูลทางศาสนา

ลำดับที่	ชื่อ	หมู่ที่	เจ้าอาวาส	จำนวน พระสงฆ์	จำนวน สามเณร
๑	วัดบึงบริบูรณ์	๑๒	พระครูอรรถธรรม โกศล	๒	๒
๒	วัดป่าเนินทอง	๑๐	-	๕	-
๓	วัดบ้านหนองขาม	๒	พระครูอธิการสุริย์ ไซติโก	๒	-
๔	วัดบ้านโนนไร่	๓	-	๒	-
๕	วัดบ้านหนองโพธิ์	๔	-	๓	-
๖	วัดบ้านหนองแถม	๖	-	๔	-
๗	วัดบ้านโนนคูณ	๗	-	๒	-
๘	วัดบ้านโกรกกุลา	๘	-	๕	-
๙	วัดบ้านสามหลักพัฒนา	๙	-	๓	-

ฐานข้อมูลด้านประเพณี วัฒนธรรม

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑	ประเพณีวันสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ไทย ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามและฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข และกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย	วันที่ ๑๒-๑๕ เมษายน ของทุกปี	ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน อบต.ตาดเนิน ศาสนสถานในพื้นที่
๒	วันวิสาขบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนวิสาขะ หรือเดือน ๖ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพาน พุทธศาสนิกชนจะบำเพ็ญกุศล ทำบุญตักบาตร บริจาคทาน ปฏิบัติธรรมที่วัด รักษาศีล ไหว้พระ สวดมนต์ ฟังธรรม เวียนเทียน เจริญภาวนา ฯ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖	ศาสนสถานในพื้นที่
๓	วันเข้าพรรษา	การเข้าพรรษาเป็นพุทธบัญญัติซึ่งพระภิกษุสงฆ์ทุกรูปจะต้องปฏิบัติ ตาม หมายถึง การอธิฐานอยู่ประจำที่ไม่เที่ยวจาริกไปยังสถานที่ต่าง ๆ เว้นแต่มีกิจจำเป็นจริง ๆ ช่วงจำพรรษาจะอยู่ในช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน มีประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ ประเพณีหล่อเทียนพรรษาและประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	ศาสนสถานในพื้นที่

ฐานข้อมูลด้านประเพณี วัฒนธรรม

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๔	ประเพณีก่อเจดีย์ทราย	ประเพณีก่อเจดีย์ทรายถือเป็นกุศลโลบาย หรือเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านในการใช้กลยุทธ์เพื่อให้คนได้ร่วมกันทำประโยชน์ส่วนรวม เช่น การขนทรายเข้าวัดจะทำให้วัดที่ได้รับกองทรายจะได้นำไปปรับปรุงถนนหนทาง ก่อสร้างถาวรวัตถุ หรือศาสนสถานต่อไป นอกจากนี้จะได้รับความสนุกสนานและได้ถามข่าวสารทุกข์สุขดิบ นอกจากนี้จะได้รับอานิสงค์บุญกุศลแล้ว ยังได้ให้คนมีนิสัยทำประโยชน์ต่อส่วนรวม	เทศกาลสงกรานต์	วัดในพื้นที่ตำบลตาเนิน
๕	วันมาฆบูชา	วันมาฆบูชา เป็นวันสำคัญอีกวันหนึ่งของพระพุทธศาสนา เป็นที่รู้กันว่า เป็นวันเกิดพระธรรม ถือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้า ได้ประกาศหลักธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกันในวันนั้น นำไปเผยแผ่	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	ศาสนสถานในพื้นที่ตำบลตาเนิน
๖	วันอาสาฬหบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยการแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จนพระอัญญาโกณฑัญญะได้บรรลุธรรม และขอบวชเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา จนถือได้ว่า เป็นวันแรกที่มีพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ครบเป็นองค์พระรัตนตรัย	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	ศาสนสถานในพื้นที่ตำบลตาเนิน

ฐานข้อมูลด้านประเพณี วัฒนธรรม

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๓/	วันออกพรรษา	วันออกพรรษา หมายถึง วันที่พ้นข้อกำหนดทางพระวินัยที่ต้องอยู่ประจำที่ หรือในวัดแห่งเดียวตลอด ๓ เดือน พระสงฆ์ได้ทำปวารณาเปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุว่ากล่าวตักเตือนเรื่องความประพฤติตน เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ความเคารพนับถือและสามัคคีกัน เมื่อออกพรรษาแล้วจะได้นำความรู้จากหลักธรรมและประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างพรรษาไปเผยแพร่แก่ประชาชน พุทธศาสนิกชนจะไปทำบุญทำทาน รักษาศีลและฟังธรรมเป็นกรณีพิเศษ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑	ศาสนสถานในพื้นที่ตำบลตาเนิน
๔	ประเพณีทอดกฐิน	การทอดกฐิน คือ การนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์อย่างต่ำ ๕ รูป แล้วให้พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ให้เป็นผู้รับกฐินนั้น การทอดกฐินในแต่ละปีกำหนดให้มีการจัดทอดกฐินขึ้นภายใน ๑ เดือน หลังวันออกพรรษา โดยวัดที่จะสามารถรับกฐินได้ต้องมีพระภิกษุจำพรรษาโดยไม่ขาดพรรษาเลย แต่ละวัดสามารถรับกฐินได้ปีละ ๑ ครั้ง การทอดกฐินนั้น มีหลายประเภท ในพื้นที่ตำบลตาเนินส่วนใหญ่จะเป็นกฐินสามัคคี ที่มีเจ้าภาพร่วมกัน จะมีการตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการแล้วมีหนังสือบอกบุญไปยังผู้อื่นด้วย	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง กลางเดือน ๑๒	

ฐานข้อมูลด้านประเพณี วัฒนธรรม

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๙	ประเพณีลอยกระทง	ประเพณีลอยกระทง เป็นประเพณีที่สำคัญ ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ โดยมีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความสำนึกถึงบุญคุณของแม่น้ำที่เราได้อาศัยน้ำกินน้ำใช้ การขอขมาต่อพระแม่คงคาที่ได้ทิ้งสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ลงไปในแม่น้ำ การสะเดาะเคราะห์ และสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ให้ลอยไปตามแม่น้ำไปกับกระทง และยังเป็น การส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย	วันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒	ตำบลตาเนิน
๑๐	พิธีแต่งงาน	พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงานสมัยโบราณมีขั้นตอนต่าง ๆ หลายขั้นตอน เริ่มจากการเกี่ยวพาราสี การทาบทาม การสู่ขอ และการแต่งงาน เมื่อขบวนเจ้าบ่าวไปถึงบ้านเจ้าสาวมักจะถูกปิดทางไม่ให้เข้าไป ต้องมีการจ่ายค่าผ่านทาง ญาติเจ้าสาวจะจูงมือเจ้าบ่าวไปในห้องประกอบพิธี เมื่อได้มีการตรวจสอบสินสอดทองหมั้นเรียบร้อยแล้ว จึงประกอบพิธีสงฆ์ ถวายภัตตาหารแล้วมีพิธีกราบหมอน เจ้าบ่าวมอบของขวัญให้เจ้าสาว เป็นอันเสร็จพิธี และมีการเลี้ยงแขก ตกค่ำจะมีพิธีห้องหอให้คู่บ่าวสาว เรียกว่า “การเรียงสาด”	มีการดูฤกษ์ยามวันดี ได้ตลอดทั้งปี	ส่วนใหญ่จะจัดที่บ้านเจ้าสาวหรือสถานที่ต่าง ๆ ตามความสะดวก
๑๑	ประเพณีบวชนาค	ตามประเพณีชายไทย อายุ ๒๐ ปี บริบูรณ์ จะต้องบวชทดแทนบุญคุณพ่อแม่ การบวชสมัยก่อนต้องบวช ๑ พรรษา ปัจจุบันระยะเวลาอาจจะ		

ฐานข้อมูลด้านประเพณี วัฒนธรรม

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑๑	ประเพณีวันสงกรานต์	น้อย เช่น ๗ วัน ๑๕ วัน ๓๐ วัน การบวชถือว่าผู้บวชจะได้ศึกษาถึง หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อจะนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มี ความอดทนอดกลั้น และเข้าใจโลก ธรรม		

ฐานข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลำดับที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ที่อยู่
๑	ว่าวธนู/ว่าวไทย	นายชิน แดงทรัพย์	๑๐๓ ม.๕ ต.ตาเนิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ

ฐานข้อมูลด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ที่อยู่
๑	ไข่เค็ม	นางนวลจันทร์ ผมงาม	๓/๒ ม.๑๒ ต.ตาเนิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ
๒	เส้นหมี่สด	นางสุมาลี กลิ่งกลางดอน	๓๕ ม. ๑๐ ต.ตาเนิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ
๓	ถั่วตัดน้กัสู้	นางมาลัย หวังเขตกลาง	ม.๑๐ ต.ตาเนิน อ.เนินสง่า จ.ชัยภูมิ

ฐานข้อมูลด้านแพทย์แผนไทย

ลำดับที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ที่อยู่
๑	นวดพื้นบ้านแผนไทย	นางอนงค์ ยอดญาติไทย	๓๗/๐/๓ ม.๑ ต.ตาเนิน อ.เนินสง่า จ. ชัยภูมิ

ฐานข้อมูลด้านศาสนา

ลำดับที่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ที่อยู่
๑	เรียกขวัญนาคร	นายยอดยิ่ง เลิศสันเทียะ	๒๖๕ ม.๑๒ ต.ตาเนิน อ.เนินสง่า